

d. cap. 5. num. 18. Castill. sup. num. 22. Nec nostræ assertioni refragatur quod D. Covar. edocuit, scilicet usufructum hujusmodi perire intra annum centesimum, tamen expressim in perpetuum relinquitur; quoniam hoc verbum non semper ad tempus infinitum, sed juxta rem, de qua agitur, & juris dispositionem restringitur, ut cum D. Covar. & aliis observavi lib. 2. cap. 17. num. 65. & in specie Barbosa tract. de Diction. verb. Perpetuo, num. 10. & nobis apertissime suffragantur aliud agentes Gregor. Lop. in l. 26. gloss. 1. ut. 31. part. 3. Avend. d. cap. 4. num. 12. in fin. & n. 14.

Ibi: Tertio infertur.

De hac resolutione actum est supra, num. 44.

Ibi: Quarto, hac in controversia.

- 49 Legatum annuum privato relictum, ejus morte intercidit, nec ad heredem legatarii pervenit. Gregor. Lop. in l. 27. gloss. 1. tit. 9. part. 6. Cujac. in l. 4. de ann. legat. Surd. de aliment. tit. 5. q. 1. num. 8. Avenda. d. cap. 4. num. 1. Pichard. in §. At si ita stipuleris, num. 8. Insti. de verb. oblig. Duaren. in l. Si Stichum 16. eod. tit. Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 11. num. 46. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. q. 17. num. 102. ejus tamen anni, quo legatarius obiit, pensionem integram heredi suo relinquet, etsi prima die morte sit prævntus; quia in eunte unoquoque anno, dies legati quoad illum cedit, l. In singulos 8. de ann. legat. ubi Cujac. & in l. 4. eod. tit. Anton. Gom. ubi proxime, Surd. sup. tit. 9. q. 6. num. 5. & 6. non quoad sequentes, siquidem tot sunt legata, quot annuæ pensiones; ideo non transmittuntur, quoniam vivo legatario eorum dies non cessit. Castill. controvers. lib. 1. de usufruct. cap. 67. n. 31. Cenc. de censib. q. 118. num. 6. Surd. tit. 9. q. 4. num. 3. & 6. Cartera quæ D. Covar. hic tradidit, invenies apud Castill. num. 32. Cenc. num. 4. Surd. de aliment. tit. 2. q. 12. num. 1. & quest. 15. num. 190. tit. 9. q. 5. num. 14. atque alios quos nuper commemoravi.
- 50 Aliquando tamen legatum annuum ad heredem legatarii transfertur, veluti cum testator volens mille præstari Titio, centum ad decennium annuatim solvenda reliquit, ut relevetur hæres ne bona hereditaria distrahere compellatur, ex quorum fructibus tractu temporis solvere posset, quo casu si legatarius ante decimum decesserit annum, hæres illius succedet, ut pensiones capiat usque ad diem præfinitum. Secus erit si temporale legatum alimentorum causâ relinqueretur; tunc siquidem obeunte legatario ante tempus expletum, hæres nihil pro annis deficientibus exigere poterit. Hæc obiter præmissimus supra, num. 38. ac docere Pichard. sup. num. 8. & 9. Cancr. variar. part. 3. cap. 20. ex num. 35. Sin verò non apparet, qua ratione legatum sit, ex persona legatarii discerni potest, an dives, pauperve sit, ac ex aliis conjecturis: & in dubio pro alimentis legatum pronuncietur.

Ibi: Quinto secundum ea.

- 51 Annui legati æstimatio eadem est, sive ad centum annos, sive in perpetuum pensio solvi debeat civitati legatarie, quoniam non redditus legati intelliguntur, sed quantitas, quæ scenori

data (ut tunc licebat) sufficit ad solutionem annuam relictæ pensionis, l. 3. §. ult. ad leg. Falcid. atque ea summa, quæ reddere valet decem annua ad tempus, toridem in perpetuum per usuras producet, ut per se patet; ideo quoad Falcidiam solius fortis fiet computatio, cum eâ in præsentem exhibita, facile possit hæres legato etiam perpetuo satisfacere: & hæc mens testatoris fuisse præsumitur, ut Consultus insinuat.

Unde si hodie apud nos decem annua Ecclesiæ, vel civitati relinquerentur, ubi Falcidie locus fieret, ducenta computarentur, quoniam in summa ista per emptionem census ad rationem unius pro viginti, quod legitimum pretium est, decem annua in perpetuum possent comparari.

Quæ de annuis legatis præmissimus, non omnino conveniunt stipulationibus annuis, de quibus in l. Si Stichum 16. de verb. oblig. §. At si ita stipuleris, Insti. eod. Cujac. in d. l. Si Stichum, Duaren. ibi, Pichard. in d. §. At si ita, Ant. Gom. variar. lib. 2. cap. 11. n. 46. Salgad. de regia protect. part. 4. cap. 7. à num. 135. Mantie. de tacit. convent. lib. 14. tit. 12. num. 13. & tit. 40. ex n. 36.

SUMMARIUM.

- 1 Quantum decrescat pretium rei ob pactum retrovendendi.
- 2 De justo pretio census redimibilis, & num. 3.
- 4 Apud nos lege regia prohibetur census in constitutione pacisci, ut redditus solvantur in frumento, vino, vel aliis speciebus.
- 5 Virum procedat prohibitio in censibus, qui redimi nequeunt, & in reservativo? & n. 6.
- 7 Pretium census redimibilis auctum est lege regia ad rationem viginti pro uno.
- Idem pretium in Germania, & aliis regionibus stabilium est, ibid.
- 8 Census jam constitutus an minoris emi posse adversus legis prohibitionem?
- 9 In dubiis an census perpetuus, vel redimibilis præsumatur, & num. seqq.
- 10 Emphyteusis a privato concessa in dubio perpetua præsumitur.
- 11 Argumentum de emphyteusi ad censum non semper procedit.
- 12 Census reservativus an in dubio præsumatur perpetuus, vel redimibilis? & num. 13.
- 14 Census num. consignativus, vel reservativus in dubio censetur?
- 15 Contractus dubios consuetudo contrahentium, ac regionis interpretatur.
- 16 Apud Hispanos in dubio census consignativus, ac redimibilis judicatur propter frequentiam, & consuetudinem.
- 17 Census consignativus an redimibilis præsumatur?
- 18 In Hispania census, de cujus perpetuitate non constat, redimibilis æstimatur.
- 19 Ex modicitate pretii oritur præsumptio, quod census est redimibilis.
- 20 Census perpetuus redimi poterit, si appareat de iniquitate contractus ob pretii modicitatem.
- 21 Census de cujus constitutione non constat, sed solum ex diutina reddituum solutione probatur, redimibilis est præsumendus.

CAPUT X.

Ad Num. 1.

Quamquam apud omnes constat, ex pacto retrovendendi rei venditæ æstimationem decrecere, ut prænotavi cum aliis supra, cap. proximo, num. 42. sed non conveniunt quoad partem, pro qua pretium minui debeat. Quidam quartam detrahendam arbitrantur, alii tertiam, & aliqui dimidiam, ut videre est apud Molin. de justit. & jur. disp. 385. num. 15. vers. Et quævis, Trullench in Decalog. lib. 7. cap. 21. dub. 8. mem. 1. Castill. controvers. lib. 2. cap. 25. ex num. 63. Scaccia de commerc. §. 1. q. 7. p. 2. ampliat. 8. Valasc. consult. 70. Roderic. de ann. redditib. lib. 2. q. 11. num. 33. Roderic. de locat. rubric. de usur. quest. 11. num. 17. Omnes communiter pacti æstimationem prudentis viri judicio committunt, & quoad censuum emptionem observare oportet tradita supra, cap. prox. num. 30.

Ad Num. 2.

De pretio census redimibilis non pauci plura tradiderunt, in oppositas sententias abeuntes: sed plerique illud justum esse pretium definierunt, quod in quaque regione aut lex statuit, aut usus communis induxit, de quo Molin. ubi proxime, Bonacina de contract. disp. 3. quest. 4. punct. uni. Lessius de justit. & jur. lib. 2. cap. 22. num. 104. Avend. de censib. cap. 32. Felician. eod. tract. lib. 2. cap. 2. à num. 17. Frider. Martin. de jur. cens. cap. 5. Cencius de censib. q. 47. ex num. 3. Fachin. controvers. lib. 2. cap. 43. Roderic. sup. lib. 1. cap. 6. Leotard. de usur. q. 59. ex n. 20. Scaccia de commerc. §. 1. q. 1. n. 244. & q. 7. part. 2. ampliat. 8. n. 38. & ampliat. 10. num. 69. 80. & 81. Igitur pretium legale, seu consuetudinarium cujusque provincie, jurtum in utroque foro ibi censebitur. Cencius num. 3. Nec expediret, quod uniforme pretium censibus generaliter constitueretur ad omnem regionem, ac locum, ut probat fusè Cencius q. 46. ex n. 11. quamquam id assignari posse fateatur idem Cencius ibi, à n. 8.

Si alicubi certum foret pretium censibus non redimibilibus, quanti vendi redimibiles liceret, facile posset computari, dempta tertia, aut quarta parte pretii legalis, pro facultate redimendi, secundum mox tradita, num. 1.

Ad Num. 3.

Ut fraudibus amputaretur occasio, lex Regia prohibuit censuum constitutionem eo pacto, ut redditus solverentur in frumento, vino, oleo, aut aliis speciebus, l. 4. tit. 15. lib. 5. Recopilat. quam constitutionem in censibus vitalitatis procedere, declaravit lex 9. eod. tit. de qua Azeved. ibi, ac Mathienzus in d. l. 4. Roderic. sup. lib. 1. q. 12. à num. 2. & q. 17. n. 7. Avend. sup. cap. 46. ex num. 3. ubi an lex procedat in emphyteusi, ac censu reservativo? Guttier. Practic. lib. 2. q. 170. qui probat in censu non redimibili prohibitionem non vigere, sicut nec in reservativo. Felician. d. cap. 1. num. 42. Molin. disp. 383. num. 12. vers. Ex parte.

Quoad census non redimibiles mihi videtur Regia lex omnino servanda, quamquam jus anti-

quam corrigere constet: tunc quod in correctoriis ex rationis identitate admittitur extensio ubi favorem continet, ut illa constitutio, quæ inopiâ oppressis prospexit, ut ex contextu patet: & quatenus iniquitatis, atque fraudis est exclusiva, spiritali saluti consulit contrahentium. Tum etiam quia ubi ratio exprimitur in lege correctoria, (prout in lege nostra) ad similes casus ampliatur quoties eadem militat. Hæc ex pluribus prænotavi supra, lib. 2. cap. 5. num. 44. & 45. Nec obest illud vulgare: Si lex voluisset, expressisset, ex l. unic. §. Sin autem ad deficientis, C. de caduc. tollend. & aliis, quæ cumulat Barbosa axiom. 136. num. 5. quoniam cum sensus perpetuus frequens non sit, ut redimibilis, hujus meminit, sed illum non excludit. Ita tenet Azeved. sup. n. 3.

Quod attinet ad censum reservativum ita distinguemur: aut certum pretium constituitur, velut mille, & ex his imponitur census juxta taxam legis, ut redditus solvantur in fructibus & tunc propter rationis identitatem dictæ legis 4. prohibitio obstat. Aut vendito fundo, convenit ut loco pretii tot fanecæ frumenti, aut vini amphoræ in singulos pendantur annos, ac cessabit legis dispositio, cum posset venditor sub hac conditione, & non aliter rem suam alienare: nec hic intervenit propria census emptio, & constitutio, sed reservatio fructuum, ad quos emptor se astringit nomine pretii pro fundo, quem acquirit. Sub hac distinctione resolvi poterit, si pars valoris in pecunia solvatur, & residuum in annos singulos ad censum relinquitur, ut tot fanecæ tritici præstentur: illi enim fructus annui nullo certo pretio emuntur, nec jus quod ad illos comparat qui fundum transulit; unde nec venditio ipsorum intervenit, quæ absque illo consistere nequit, l. 2. §. 1. de contr. empr. §. Pretium, Insti. de empr. & vendit. Vide Molin. disp. 381. in fin. & disp. 382. num. 2. & 3. vers. Quod ut intelligatur, & disp. 383. n. 2. Guttier. Practic. lib. 2. quest. 172. num. 3. & 4.

Verf. Caterum post tertiam.

Hæc lex regia, quam laudati nostrates, ac exteri nonnulli commemorant, in novissima nostra recopilatione sexta numeratur, sub. tit. 15. lib. 5. & secundum eam olim nonaginta octo septem annuis & non minoris emere licebat, ad rationem unius pro quatuordecim, usque ad annos 1608. quo tempore Philippus III. censuum pretium augeri præcepit, ita ut pro uno viginti solvere emptor teneatur, seu quinque pro centenariò. Idem in Valentino Regno constituit Philippus IV. anno 1622. l. 12. tit. 15. lib. 5. Recop. Trull. in Decalog. lib. 7. cap. 21. dub. 8. num. 1. Similis lex Cæsarea habetur apud Germanos, teste Gail. lib. 2. observat. cap. 6. quem refert Fachin. dist. cap. 43. in princ. Circa nostram regalem constitutionem observare oportet, pretium illud quoad emptorem in indivisibili ita consistere, ut minoris emere non valeat, non sic respectu vendentis, cui non vetatur pluri vendere intra latitudinem justii pretii, prout in ceteris rebus, quæ illud legitimum non habent: quæ disparitas inter contrahentes placuit in gratiam miserorum, qui inopiâ urgente, bona sua pro villi pretio census oneri subiciebant. Trullench. n. 3. Scaccia de commerc. §. 1. quest. 7. part. 2. ampliat. 10. n. 70. Roderic. de annis redditib. lib. 1. quest. 6. num. 34. Molin.

disp. 383. n. 4. Leotard. de usur. quest. 59. n. 29. Qua ratione similiter decrevit Nicolaus V. quoad regnum Siciliae, ut adnotat Scaccia dict. num. 70. & 81. Præfata legis nostræ meminit Avendañ. d. cap. 32. quæ & contractus aliter factos reddidit nullos, & Tabellionibus instrumenta conficientibus pœnam irrogavit, ipsaque Ecclesiasticos ligat, utpote quæ communi utilitati prospicit, atque in foro conscientiæ debet à cunctis observari. Avendañ. num. 9. & 10. Roderic. num. 49. ubi alii.

Ibi: Sed & de illa questione.

8 Quæritur an census jam constitutus emi minori pretio possit, quàm lege stabilitum est? De quo Molin. sup. disp. 393. Trullench dict. dub. 8. Roderic. d. lib. 1. q. 8. Felician. sup. lib. 2. cap. 1. ex num. 43. Avendañ. sup. cap. 34. Lessius de just. & jur. lib. 2. cap. 22. ex num. 45. Azeved. in l. fin. n. 1. tit. 15. lib. 5. Recop. Olan. concord. jur. lit. A, ex n. 113. Navar. in Manual. bap. 23. vers. Ad novè autem, Guttier. Practic. lib. 2. q. 172. Hermos. in l. 23. gloss. 4. num. 26. tit. 5. part. 5. Cancr. variar. part. 2. cap. 1. num. 281. & licet pro utraque parte rationes militent ac Interpretes, ut videre licet apud laudatos, præsertim apud Felicianum, receptius tamen est quod si census turo sit collocatus, emi non possit minoris quàm lege constitutum est.

Verf. Sed & illud.

9 Item quæritur, si de census constitutione constet, sed an perpetuus sit, aut redimibilis, non appareat, cujus naturæ præsumatur? Pro cujus decisione consulendi Avendañ. de censib. cap. 14. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. quest. 15. à n. 43. Cencius de censib. decis. 394. Felician. eod. tract. tom. 2. lib. 1. cap. 10. num. 8. Duard. de cens. 1. part. quest. 13. ex num. 1.

Ad num. 4.

10 Emphyteusis à privato, non ab Ecclesia, si concedatur absolute absque temporis mentione, perpetua præsumitur. Mant. de tacit. convent. lib. 2. tit. 5. à n. 3. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 109. Roderic. sup. num. 55. Jul. Clar. §. Emphyteusis, quest. 27. n. 1. Marefcot. variar. lib. 2. cap. 25. num. 6. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de jur. emphyteut. resol. 3. num. 1. Est enim emphyteusis suâ naturâ perpetua. Valasc. de jur. emphyt. quest. 35. num. 8. Leotard. de usur. q. 51. num. 16. Mant. d. tit. 5. n. 5.

Ad Num. 5.

11 Argumentum ab emphyteusi ad censum non semper efficaciter procedere solet, cum in pluribus discrepent, sicut notatur supra, cap. 7. ex num. 3. Sic in præsentî rejicitur, maxime propter diversitatem naturæ eorum contractuum; census enim sui naturâ temporalis est, ac redemptione extingibilis. Cencius cum aliis supra, quest. 59. à n. 3. emphyteusis verò perpetua, ut pronuper est assertum. Vide infra, num. 17.

Verf. Primum illud.

Si quis ædis, vel fundi dominium transfulerit in alium, nullo sibi jure reservativo, sed censu constituto super eadem re alienata, quantitatis de qua convenit, annuatim solvendæ, talis census, nisi expresse concedatur facultas, redimi non poterit. Avendañ. sup. n. 6. Roderic. n. 43. Duard. ad Bull. Pii V. in præfat. quest. 19. n. 3. & 15. Leotard. de usur. q. 41. n. 22. Est namque census iste sui naturâ irredimibilis, ut ex Molina observat Felician. d. num. 8. vers. Denique mihi, Avend. num. 12. Sed si probetur ex consuetudine providentiæ, vel usu reservantis censum, quod facultas redimendi in hujusmodi censibus concedi consuevit, in dubio redimibilis judicabitur, ut sentit Menochius d. præf. 109. n. 1. & 5. agens de emphyteusi, quæ aliâ perpetua existimatur, ut prædixi.

Hic census reservativus nuncupatur, de quo 13 Molin. disp. 381. Cencius quest. 1. à n. 6. Roderic. lib. 2. quest. 22. Avendañ. cap. 13. Leotard. d. quest. 41. & alii plures apud Cencium.

Ibi: Secundò considerandum.

Quoties liquet censum deberi, non tamen an res, super qua constitutus reperitur, fuerit creditoris, ille reservativus censbitur, nisi in instrumento mentio pretii fieret, quo casu consignativus habebitur. Roderic. quest. 15. n. 43. & 44. Avendañ. cap. 22. num. 20. nam facta mentione de pretio, apparet venditio contracta, quæ solum in consignativo censu intervenit, non in reservativo. Molin. disp. 382. qui n. 4. observat, quod ubi prædium emitur certo pretio, & ex eo census imponitur super ipso prædio, hic est consignativus, Avendañ. de censib. cap. 30. n. 1.

Ibi: Tertio se minimè.

Hæc prænotavimus supra, num. 12. quoniam 15 semper attendenda est regionis consuetudo, & usus contrahentium, ubi de contractus natura dubitatur, l. Semper in stipulationibus 35. de regul. jur. Menoch. lib. 3. præf. 38. n. 9. & præf. 43. Mant. de tacit. convent. lib. 3. tit. 8. n. 10. & 67. Et regulariter consuetudo est contractuum interpres, ut adnotavi Practic. cap. 3. n. 7. & cap. 28. num. 60. Sed priùs consuetudo contrahentium, quàm regionis inspicienda, Menoch. d. n. 67.

Ex quo inferitur, quod si in Hispania de natura, 16 & qualitate census ambigeretur, consignativus, ac redimibilis deberet judicari; nam hujusmodi censuum venditio frequens admodum est; reservativi verò, & non redimibilis nullus est usus, aut rarus. Molin. disp. 281. n. 9. Nec obest, quod D. Covar. de proprietate verbi præmisit, quoniam hodie verbum Censum, non minus proprie convenit consignativo, quàm reservativo. Adde Roderic. d. q. 15. n. 45.

Ibi: Quarto quoties de jure.

Si constiterit censum fore consignativum, sed 17 an redimibilis sit, necne, lateat, perpetuum judicandum sentiunt Roderic. sup. num. 46. Cencius decis. 394. n. 2. cum D. Covar. Dissentit Avend. d. cap. 14. num. 10. Quia facultas redimendi est de

de natura census, quod ex Cencio supra prænotavi, n. 11. Sed cum Scaccia de commerc. §. 1. quest. 1. à num. 236. distinguendum est, nam de jure Communi D. Covar. sententia procedit: opposita secundum Bullam Pii V. tenenda.

18 Quicquid de jure sit, apud nos secundum consuetudinem omnis census consignativus redimibilis æstimabitur, nisi de perpetuitate liquidò constet, cum raro, aut nunquam in Hispania census iste irredimibiliter constituatur, Felician. de censib. lib. 2. cap. 5. num. 25. His accedit, quod in dubiis illa est interpretatio adhibenda, per quam minus gravetur debitor, l. Quicquid 99. de verb. oblig. l. Semper in obscuris 9. l. Semper in stipulationibus 35. de reg. jur. observat in specie Avendañ. dict. cap. 14. num. 5. Nec dubium est (ut idem inquit) quin magis oneretur censuarius, sublata redimendi facultate.

Ibi: Quod se pretium annui redditus.

19 Limitat D. Præfes quod docuerat de præsumptione census irredimibilis, si ex pretii modicitate deduci posset, quod fuerit redimendi concessa facultas, propter quam, ut sæpe dictum est, iusta rei æstimatio notabiliter decrescere solet. Sequitur Roderic. num. 46.

Ibi: Imò ubi pretium annuæ.

20 Quanquam expressim census sit perpetuus constitutus propter iniquitatem pretii redemptione poterit extingui Roderic. num. 47.

Ibi: Quintò ubi annui redditus.

21 Si census solum probetur ex diutina redditus solutione, redimibilis reputabitur, nisi ex apochis, aut aliter constet ex causa census perpetui præstationes annuas processisse. Roderic. sup. n. 48. Hoc apud nos nullam patitur controversiam propter consuetudinem, ac roboratur ex præmissis num. 18. Quomodo probetur census per annuas præstationes, tradunt Mascard. concl. 279. Cencius de censib. quest. 81. Roderic. de ann. redditib. lib. 1. quest. 15. à num. 38. Avendañ. de censib. cap. 6. Felician. eod. tract. lib. 2. cap. 5. num. 42. Qualiter ex temporis cursu per solutiones annuas in futurum inducatur obligatio docet Menoch. lib. 3. præf. 131. à num. 38. Rursus de præscriptione adversus creditorem, ac liberatione censuarii per lapsum temporis agunt Avend. cap. 104. Cencius quest. 117. & 118.

SUMMARIUM.

- 1 De retractu late differentes recensentur.
- 2 Ad retrahendum jure regio novendum assignatur à die perfecti contractus, nec adversus lapsum legalis termini alicui restitutio conceditur. Vide num. 11.
- 3 Hypothesis, de qua disputandum, proponitur.
- 4 Re sub conditione vendita, novendum numeratur à die impleta conditionis.
- 5 Ampliatur tamen pendente conditione res tradatur, & transferatur dominium.
- 6 Conditione pendente venditionis, an liceat conjuncto rem patrimoniale etiam conditione licet retrahere? & num. seqq.

10 Si venditionis instrumentum conficiatur, tempus ad retractum à quo die currere incipiat.

11 Novendum ad retractum lege concessum an à die celebrati contractus, vel traditionis computetur?

12 Intelligitur lex 7. tit. 11. lib. 5. Recopilat.

13 Ubi in alienatione rei patrimonialis fraus intera venit, vel simulatio, ne in notitiam consanguineorum perveniat contractus, novendum non præterit, nisi à die scientia illius, cujus interest.

14 In locatione ad longum tempus jus retrahendi non competit.

15 In emphyteusi an retractus sit locus?

16 Si res patrimonialis detur an censum reservativum, an consanguineis jus retrahendi competat? & num. seqq.

20 Quid si pactum retrovendiendi interveniat.

21 Vendente usufructum domino fundi, consanguineus ad retractum nequaquam admittitur.

22 Ubi res venditur certo pretio, & ex eo census imponitur, duplex contrahitur venditio, duplexque debetur gabella.

23 Si res patrimonialis, habita fide de pretio, vendatur, consanguineus ad retractum eodem modo admittitur, cautione præstita de pecunia suo tempore solvenda.

24 Ut consanguineus ad retractum admittatur, non prærequiritur domini translatio, sed quod contractus perfectus sit.

25 Si census reservativus clam redimatur in fraudem consanguineorum, qui jus retrahendi habent, novendum computatur à die scientia.

26 Si extraneus usufructuarius proprietatem emerit rei patrimonialis, consanguineus solum pro proprietate jus retractus habet.

27 Qua persona habentes jus retrahendi præferantur consanguineo.

28 Pensio census reservativi præsumitur correspondere fructibus fundi.

29 Novendum ad retractum ubi res cum pacto, de quo supra, num. 3. distrahitur, incipit currere à die perfecti contractus, non à quo census, seu pensio redimitur.

30 Utrum consanguineus admittatur ad retrahendum in casu proposito, si censum collocet super re vendita, vel debeat pretium illico restituere, & num. seqq.

CAPUT XI.

Plurima quidem hujus singularis controversiæ occasione prælibare de retractu oporteret, sed quia per tempus non licet, satis erit quæ in progressu disceptationis occurrerint, non prætermittere; cætera namque affluent exhibent Pat. Molin. de just. & jur. tract. 2. à disp. 370. Greg. Lop. in l. 42. & 55. tit. 5. part. 5. ubi Hermos. Ant. Gom. ac Castill. in l. 70. cum seqq. Tam. Matienz. atque Azeved. in l. 7. cum seqq. tit. 11. lib. 5. Recop. Tiraq. de viros. retract. Guttier. Practic. lib. 2. q. 145. cum aliis pluribus, Avend. de censib. ex cap. 87. Parlador. different. 109.

Opus tamen est præmittere, quod consanguineis, ac similibus facultate retrahendi gaudentibus novendum præfinitur, ut jure suo utantur, quod incipit à die perfecti contractus, non traditionis; eoque elapso tempore, ita excluduntur, ut nec ignorantia, ætas, sexus, aut personæ conditio